

**Ceny Ministerstva vnitra za kvalitu a inovaci ve veřejné správě
ročník 2010**

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z ŘEŠENÍ

X bronzový stupeň ceny

1. Název řešení: „Chrudim, město přátelské životnímu prostředí“ – zavádění systému EMAS na MěÚ Chrudim

2. Autor zprávy:

Jméno: Šárka Trunečková
Funkce: koordinátorka Projektu Zdravé město a MA 21
Organizace: město Chrudim
Telefon: 737 770 811 , 469 645 260
E-mail: sarka.trunekova@chrudim-city.cz

3. Organizace, kde bylo řešení aplikováno: město Chrudim

4. Popis řešení

4.1 Podstata řešení:

Udržitelný rozvoj, Zdravé město a místní Agenda 21, zvyšování kvality veřejné správy, zelené nakupování a úřadování, ekologická výchova a osvěta a v neposlední řadě zapojování veřejnosti do rozvoje města – to jsou pojmy, které jsou úzce spjaty s Městským úřadem Chrudim.

Protože město Chrudim je již několik let aktivním členem Národní sítě Zdravých měst ČR a přihlásilo se k principům místní Agendy 21, je zavedení systému EMAS dalším logickým krokem při aplikaci principů místní Agendy 21 a trvale udržitelného rozvoje.

Zavedením systému EMAS na městský úřad město Chrudim jasně deklaruje svůj postoj k problematice ochrany životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje.

Zastupitelstvo města Chrudim v dubnu 2009 přijalo Aalborgskou chartu a Aalborgské závazky. Ty nabízejí specifický rámec, který pomáhá městu s nastavením politiky zaměřené na konkrétní cíle a jejich naplňování. Tyto závazky zahrnují 10 rozvojových oblastí, z nichž zavedení systému EMAS naplňuje hned 4 z nich (oblast místní samosprávy pro udržitelný rozvoj, společné přírodní zdroje, zodpovědná spotřeba a volba životního stylu, od lokálního ke globálnímu).

Zavedení systému EMAS a současně i environmentální politiky bylo schváleno Zastupitelstvem města dne 24.9.2007.

5. Důvod a cíle řešení (včetně doložení jejich měřitelnosti):

Co znamená EMAS ?

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) znamená systém kvality řízení úřadu z hlediska šetrného přístupu k životnímu prostředí a zavádí do procesů rozhodování a řízení úřadu kritérium dopadu jeho činností na životní prostředí s cílem tyto dopady minimalizovat.

Při jeho aplikaci jsme postupovali podle nařízení Rady (ES) č. 761/2001, rozhodnutí Komise 2001/681/ES a 2006/193/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009.

Město Chrudim je prvním městským úřadem v ČR, který získal oficiální ověření systému EMAS.

Město Chrudim je od roku 2001 zapojeno do Národní sítě Zdravých měst ČR.

Ve své praxi implementujeme metody modernizace veřejné správy – místní Agendu 21, CAF, Benchmarking a nyní nově EMAS. Tyto metody jsou souborem procesů, které směřují k efektivnímu a systémovému postupu v rámci úřadu i města současně při uplatňování principu UR v celkovém systému strategického řízení, realizací konkrétních místních akcí a projektů. Jsou založeny na aktivním zapojování pracovníků úřadu a veřejnosti. Zavedení systému EMAS úzce souvisí se zavedením MA 21 (je součástí kategorie „A“ dle kritérií pro místní Agendy 21).

Zavedením systému EMAS na úřadě město Chrudim jasně deklaruje svůj postoj k problematice ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje a svou odpovědnost za stav životního prostředí ve městě.

Zavedením EMAS se město Chrudim zavazuje k tomu, že bude vykonávat každodenní provozní činnosti tak, aby došlo ke snížení zatížení životního prostředí a lidského zdraví.

V roce 2009 získalo město Chrudim „Cenu Ministerstva vnitra za inovaci ve veřejné správě za rok 2008“ díky zavedení systému EMAS na městském úřadě.

V rámci EMAS jsou plněny některé požadavky, které nejsou v ISO 14001 tak široce pojaty:

- Povinné Environmentální přezkoumání
- Politika a Environmentální prohlášení jsou veřejné
- Soulad s legislativou
- Povinný rejstřík přímých a nepřímých env.aspektů
- Aktivní účast zaměstnanců na procesu neustálého zlepšování
- Využívání loga
- Registrace na národní úrovni a úrovni EU

Mezi hlavní požadavky EMAS patří:

- plný soulad systému environmentálního řízení s požadavky normy ISO 14001
- zlepšování environmentální výkonnosti a snížení environmentální zátěže
- soulad s environmentální legislativou
- pravidelné zveřejňování environmentálních prohlášení

Z výše uvedeného vyplývá, že město Chrudim dlouhodobě uplatňuje principy udržitelného rozvoje, stále zkvalitňuje výkon státní správy a samosprávy a snaží se při své činnosti postupovat co nejšetrněji k životnímu prostředí. V rámci své činnosti se snaží tyto principy předat občanům a dalším subjektům působícím na území města. Funguje jako „vzorová organizace“, která chce jít příkladem všem občanům města i organizacím, které na území města fungují.

V budovách úřadu bylo zahájeno třídění základních složek odpadu (papír, plasty) a byly využívány principy tzv. „zeleného nakupování“. Postupně se však toto jevilo jako dílčí opatření, která nepostihovala celou činnost úřadu. Bylo zřejmé, že dopady činnosti úřadu na životní prostředí je třeba řešit komplexněji.

Jako vhodný nástroj se jevil EMAS, protože tento systém zavádí do procesů rozhodování a řízení úřadu kritérium dopadu jeho činností na životní prostředí s cílem tyto dopady minimalizovat a postihuje všechny oblasti činnosti úřadu.

Proto součástí Akčního plánu zlepšování procesu místní Agendy 21 už pro rok 2007 bylo zahájení prací na zavedení systému EMAS. Tato priorita byla součástí Akčních plánů i na další léta 2008 – 2010.

Tento systém jsem začali zavádět v rámci projektu EMAS COMPASS PLUS. Tento projekt probíhal pod záštitou Ministerstva životního prostředí a zahrnoval i proškolení pověřených zaměstnanců úřadu o zavádění systému EMAS včetně poskytnutí metodiky.

4.3 Implementace řešení:

podpora řešení ze strany vedení i podpora řešení ze strany zaměstnanců

Zavedení systému EMAS bylo projednáno a schváleno Radou města a Zastupitelstvem města. Zastupitelstvo města schválilo zavedení systému EMAS na úřadě dne 24.9.2007.

Zavedením systému byl pověřen Odbor životního prostředí. Zavádění systému EMAS zajišťoval pracovní tým o počtu tří zaměstnanců – složený ze dvou pracovníků Odboru životního prostředí a koordinátorky projektu Zdravé město a místní Agendy 21.

Rada města jmenovala pracovní skupinu, ve které je zástupce každého odboru městského úřadu. Tato skupina spolupracovala s pracovním týmem při zpracovávání všech dokumentů souvisejících se systémem a její členové také **zodpovídali za předávání informací o systému všem pracovníkům na svých odborech.**

Abychom pomohli všem zaměstnancům úřadu s pochopením systému EMAS a aby si mohli udělat základní představu, co zavedení systému přinese pro jejich každodenní práci, byl lednu 2008 zorganizován **seminář pro zaměstnance úřadu**, kde dostali první informace a byli obecně seznámeni s principy systému.

odpovědnost za řešení - vedení města Chrudim (starosta, místostarostové)

Překážky, úspěchy

V únoru 2010 se v prostorách Městského úřadu v Chrudimi uskutečnilo diskusní setkání "EMAS na Městském úřadě v Chrudimi".

Cílem setkání bylo předat praktické zkušenosti města v oblasti zavádění certifikované metody EMAS zaměřené na snižování negativních dopadů na životní prostředí.

Více o akci <http://www.nszm.cz/index.shtml?apc=r2114278b>

Pokud bychom měli shrnout, s jakými problémy jsme se při zavádění systému setkali a formulovat doporučení, pak by byla následující:

- na počátku je nutné zajistit podporu vedení města
- nepodcenit počáteční vysvětlení principů systému zaměstnancům, je to nutné pro jejich spolupráci v dalších etapách zavádění
- vytvořit pracovní skupinu, ve které je zástupce z každého odboru, ulehčí to práci s vytvářením systému environmentálního managementu a zajistí informovanost všech zaměstnanců úřadu
- důkladně se věnovat úvodnímu environmentálnímu přezkoumání a sestavení legislativního registru, pak se mnohem lépe stanovují cíle a opatření

6. Výsledky řešení

V prosinci 2009 se nám podařilo získat ověření systému EMAS akreditovanou organizací. Stali jsme se tak prvním městským úřadem, který toto ověření získal.

Na základě zkušeností se zaváděním systémů EMAS na městském úřadu jsme se rozhodli nabídnout tuto možnost příspěvkovým organizacím města a obchodním společností zřizovaných městem.

Oslovili jsme všechny základní a mateřské školy i další příspěvkové organizace typu městského kulturního střediska, Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim, Městskou knihovnu Chrudim a obchodní společnosti města (Sportovní areály města Chrudim, s.r.o, Technické služby Chrudim 2000 spol. s r.o., Městské lesy Chrudim, s.r.o.).

Do projektu zavedení systému EMAS se zapojily všechny obchodní společnosti,

dvě základní školy, všechny mateřské školy a Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim. U těchto organizací se systém EMAS zavádí za pomoci našeho partnera – Ekocentra Paleta. Náklady s tím spojené byly hrazeny z Revolvingového fondu MŽP.

Všechny zúčastněné organizace jsme rozdělili podle zaměření činnosti do tří skupin: základní školy, mateřské školy, ostatní. Praxe ukázala, že každá ze skupin (především MŠ a ZŠ) má své specifické problémy a proto následná doporučení byla v rámci uvedených skupin velmi podobná.

Nejprve bylo provedeno v jednotlivých organizacích environmentální přezkoumání (analýza). Na základě zjištěných skutečností byl vytvořen základní návrh opatření vedoucích k ekologizaci provozu organizací, který byl předložen vedení organizací k prostudování. Poté se rozběhla diskuse nad navrhovanými opatřeními s cílem vytvořit akční plán, ve kterém budou uvedena opatření s termínem realizace a zodpovědností za splnění.

Přezkoumání i následný návrh opatření byl rozdělen do jednotlivých dílčích oblastí:

1. Spotřeba energií
2. Spotřeba vody
3. Separace odpadů
4. Kancelářská technika
5. Používání papíru a výrobků z něj
6. Čištění a úklid
7. Zelené nakupování
8. Doprava

V případě MŠ a ZŠ jsme přidali další oblast:

9. Zahrada

Lze říci, že zavedení systému na Městském úřadu Chrudim byl dlouhý a nelehký proces, který se nám na konec podařilo dovést k úspěšnému ověření.

Už z principu systému EMAS však jde o proces kontinuální a systém se stále musí rozvíjet a zlepšovat. V této, dá se říci, první fázi jsme se zaměřili na základní opatření a zajištění běžného provozu úřadu tak, abychom jeho dopady na životní prostředí minimalizovali. V dalších letech se chceme zaměřit hlavně na nepřímé aspekty a přímé aspekty spojené s výkonem správních činností úřadu.

Zavádění systému EMAS nám přineslo řadu nových poznatků. Především jsme zjistili, že v rámci kvalitního environmentálního přezkoumání se nechá odhalit řada drobných nedostatků, které ale v reálu mají vliv na snížení provozních nákladů.

Navrhovaná opatření, která byla pracovní skupinou navržena, nejsou finančně nákladná, nezatěžují rozpočet města.

Své zkušenosti s aplikací toho systému předáváme dál ostatním městům prostřednictvím zveřejněných příkladů dobré praxe, ale i prostřednictvím odborných seminářů, které připravujeme ve spolupráci s Porsennou.

Více o příkladu dobré praxe najdete pod odkazem :

<http://dobrapraxe.cz/cz/tema/chrudim-zavadeni-systemu-emas-na-mestskem-urade-chrudim#>

CHRUDIM: Zavádění systému EMAS na Městském úřadě Chrudim

Stručná anotace

Na Městském úřadě Chrudim se podařilo zavést systém environmentálního řízení EMAS, který dokládá ekologicky šetrný provoz úřadu. Chrudim je vůbec prvním městem v ČR, jehož úřad obdržel tuto certifikaci. Město Chrudim získalo v roce 2009 za tuto aktivitu Cenu ministra vnitra za inovaci ve veřejné správě.

Základní informace

Název obce/města/regionu:	Chrudim
Příjmení, jméno:	Šárka Trunečková, Kateřina Mrózková
Organizace:	Město Chrudim
E-mail:	sarka.trunekova@chrudim-city.cz ; katerina.mrozkova@chrudim-city.cz
Telefon:	469 645 260, 469 657 324
Téma:	1.h podmínky pro výkon veřejné správy vč. programů pro zvyšování kvality veřejné správy

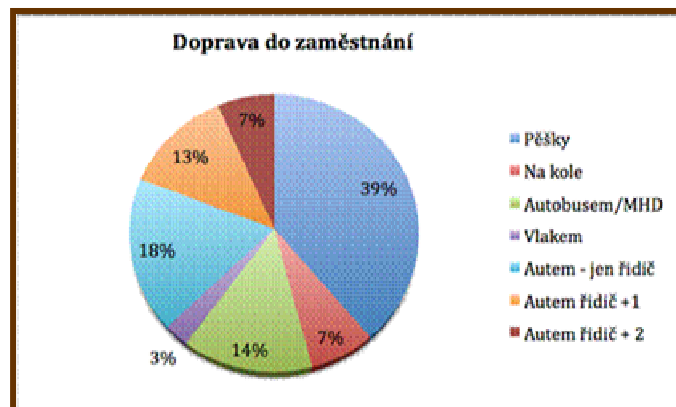
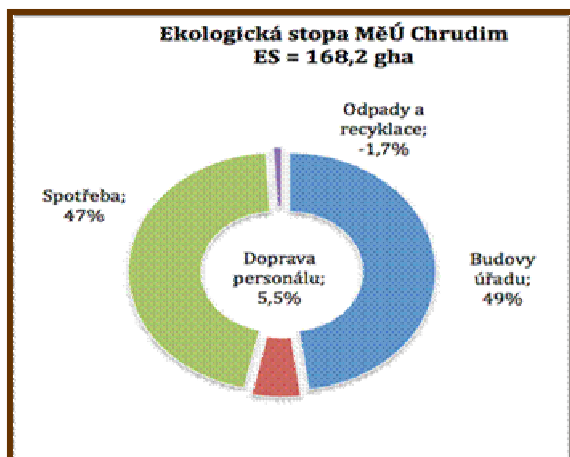

Jaké nástroje pro jejich měření jste použili a jak hodnověrné jsou důkazy?

V rámci zavádění systému EMAS na Městském úřadu Chrudim jsme si nechali spočítat ekologickou stopu úřadu za rok 2008, co by vstupního indikátoru.

Další faktory možného vlivu činností organizace na životní prostředí shrnuje posouzení ekologické stopy úřadu provedené roce 2009 z dat k 31.12.2008, z kterého vyplývá, že:

- budovy úřadu, tj. veškerá energie spotřebovaná v budovách úřadu, spotřeba vody atd. mají stejný vliv jako spotřeba kancelářského materiálu, zboží a přístrojů. (49 % respektive 47 % celkové ekologické stopy úřadu),
- podíl dopravy zaměstnanců do zaměstnání a zpět činí pouze 5,5 % celkové ekologické stopy, je to dáno relativně malým počtem pracovníků, kteří každodenně používají na cestu do práce osobní automobil,
- vysoká míry separace základních surovin na městském úřadě (plasty, sklo, hliník, papír) snižují celkovou ekologickou stopu. V rámci provozu úřadu jde o relativně malou položku ekologické stopy (1 %), je však velmi důležitá z hlediska motivace a prosazování ekologických principů v rámci fungování veřejné správy.

Pro kontrolní výpočet ekologické stopy se nyní připravují aktuální data.

V průběhu roku jsou dále sledovány stanovené indikátory (spotřeby energií, pohonných hmot apod.)

Příklady dobré praxe o aplikaci EMAS jsme zveřejnili i v rámci mezinárodní spolupráce v rámci zavádění Aalborgských závazků, které prostřednictvím EMAS také naplňujeme.

**Sustainable Cities
and Towns Campaign**

www.aalborgplus10.dk

www.sustainable-cities.eu

Aalborg Commitments Newsletter

Second Issue, August 2010

Chrudim – An Environment-Friendly Town

In the photo: A view of picturesque Chrudim.

The introduction of EMAS at the Town Hall

In April 2009, the Town Council of Chrudim in the Czech Republic adopted the Aalborg Charter and Aalborg Commitments. They offer a definite framework that is used by the municipality as a tool for creating a policy directed at specific goals and at meeting them. The obligation includes a set of 10 development areas and four of them are already being fulfilled by the adoption of EMAS (local administration for sustainable development, common natural resources, responsible consumption and choosing a life style heading from local to global).

Since 2001, Chrudim has been involved in the National Network of Healthy Towns and Cities in the Czech Republic.

In its practice, the Municipality of Chrudim implements methods of modernising the public administration – the Local Agenda 21, CAF, Benchmarking and now, additionally, EMAS. These methods are a set of processes directed to an effective and systematic course of action within the office as well as the municipality while employing the UR principle in the overall system of strategic control, implementing specific local activities and projects. They are based on active participation of Town Hall employees

Projevily se nějaký vedlejší negativní či pozitivní účinek?

Za pozitivní účinek aplikace EMAS na jedné straně můžeme považovat postupnou změnu myšlení zaměstnanců MěÚ Chrudim ve vztahu k životnímu prostředí. Na druhé straně zavedením EMAS jako metody kvality se nám podařilo vytvořit ucelený systém, který přináší úspory jak lidských zdrojů, tak i finanční.

7. Přílohy

Brožura „Chrudim – město přátelské životnímu prostředí“
Environmentální prohlášení

Datum:

Podpis: